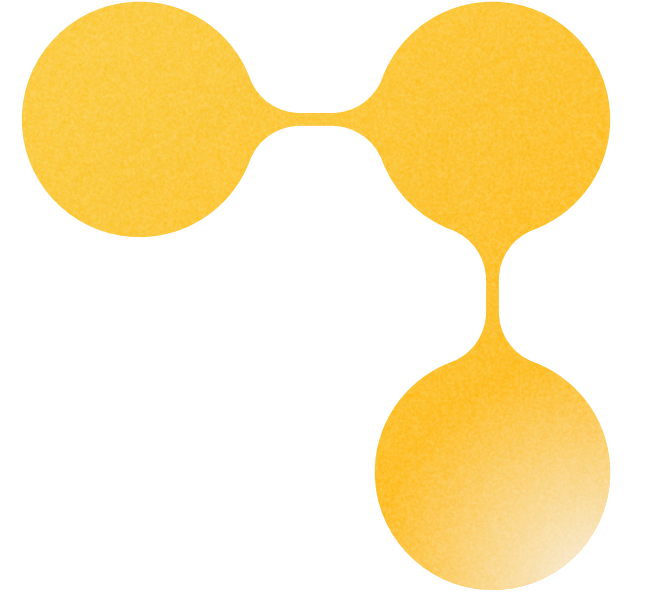
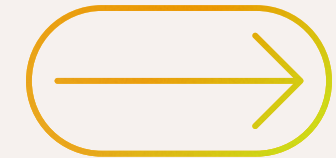

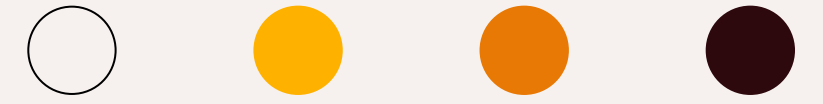
AKRAN İLİŞKİLERİ

İLKOKUL ÇAĞI ÇOCUKLARI

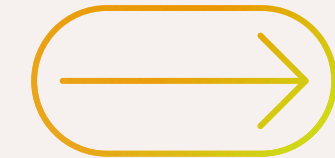
- Arkadaşlık ilişkileri genellikle inişli çıkışlıdır , çocuklar arkadaşlıkta ve oyunda kendi zevk ve eğlencelerini ön planda tutarlar.
- İlkokul çağında cinsiyetler arası gruplaşmalar net bir şekilde kendini gösterir. Kızlar kızlarla, erkekler erkeklerle oynama ve arkadaşlık etme eğilimindedirler.
- Kız grupları erkekleri,"kaba, gürültülü", erkek grupları ise kızları "şımarık, zayıf" olarak nitelendirme eğiliminde olurlar.
- İlkokul çağı çocuğunun en büyük gayesi ve gelişimsel görevi akran grubu içerisinde kabul görmek, öğretmenin ve arkadaşlarının beğenisini kazanmak olarak karşımıza çıkıyor.

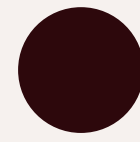
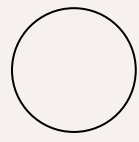

·Çocuklar bu dönemde kabul görebilmek ve kendilerini ispatlayabilmek adına yarışabilirler, rekabet edebilirler, güç gösterilerinde bulunabilirler, lider olmak ya da grup içerisinde baskınlık kurmak yoluyla statü elde etmeye çalışabilirler. Dolayısıyla akran çatışmaları, küslükler arkadaşlık ilişkilerinin ayrılmaz bir parçası haline gelir.

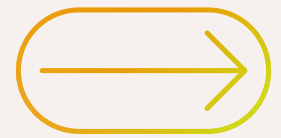
·Çatışmaların yanı sıra, bu dönemde akranlar birbirlerini taklit etmeye ve model almaya elverişlidirler.

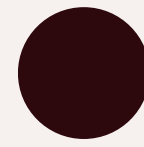
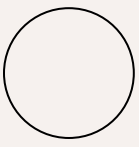

·Okul çağı çocuklarının tipik oyunları ve davranış örüntüleri erkeklerde yarış ve güç oyunları ve "çeteleşmeler" ; kızlarda gruplaşmalar ve kendi içlerinde küçük gruplar oluşturmalarıdır.

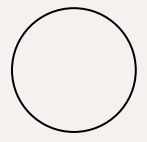
·Bu dönemde "**empati**" yetenekleri yeni gelişmeye başlayan ve henüz biz yetişkinlerin kurabildiği empatiden uzak olan çocuklar, zaman zaman arkadaşlarına karşı "acımasız" olarak nitelendirdiğimiz tutum ve davranışlar sergileyebilirler.

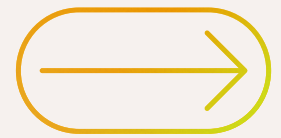

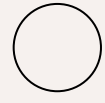
- Sağlıklı akran ilişkileri kurma becerileri;
- Bireyin problem çözme, çatışma çözme, eleştirel düşünme, analiz yapma ve yorumlama gibi bilişsel becerilerden,
- Duyguları anlamak ve tanımak, duyguları doğru yollarla ifade etmek, olumsuz duyguları kabul etmek ve bunlarla baş edebilmek, empati kurabilmek gibi duygusal becerilerden,
- İletişim başlatmak, var olan iletişimi sürdürmek, etkin bir dinleyici olmak, uzlaşmak, işbirliği yapmak, gruba dahil olmak, hayır diyebilmek ve sınır koyabilmek gibi sosyal becerilerinden beslenir.

Bu beceriler her aklanda aynı seviyede ve gelişmişlikte olmayabilir. Her çocuk var olan becerilerini geliştirmek ve ortaya koymak için uygun koşulları yakalayamamış olabilir. Tüm bunlara ek olarak, çocuğun doğuştan getirdiği mizaç özellikleri (içedönüklük, dışadönüklük vs.) akran ilişkileri geliştirmesinde belirleyici faktörlerden biridir.

AİLELERE ÖNERİLER

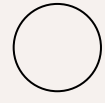
Şüphesiz, çocukların hayatında önem arz eden her konu ebeveynleri için de aynı oranda önemli hale gelmektedir. Çocuklarımızın sağlıklı ilişkiler kurarak mutlu bir şekilde sosyalleşmesi, siz ebeveynlerin ve eğitimcilerin ortak amacıdır.

·Öncelikle çocuğunuzun içinde bulunduğu yaş grubuna özgü akran ilişkilerinin yapısını ve doğasını tanımalısınız. Böylelikle gözlemleriniz çocuğunuzun deneyimleri size daha anlamlı gelecektir.

Çocuğunuzun kişiliğine ve karakteristik özelliklerine saygı duyun. Çocuğunuzun içedönük bir yapıda olması ya da zaman zaman kendi başına vakit geçirmek istemesi, onu sosyal ilişkilerinde başarısız bir birey yapmaz. Fakat onu "kendi istediğiniz" gibi bir arkadaş olması için zorlamanız, üzerinde baskı yaratabilir.

Elinizden geldiğince çocuklarınıza akranları ile bir arada olma fırsatı sunun. Akran ilişkilerini besleyen ve güçlendiren en önemli unsur akranların tam da kendisidir.

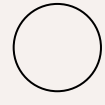

Çocuğunuzu sosyal ortamlarda gözlemleyin, okuldaki ilişkileri hakkında "objektif" bilgiler alabilmek öğretmenleri ve rehberlik birimiyle bilgi alışverişi içerisinde olun. Bu çocuğunuz hakkında gelişmiş ya da geliştirilmesi gereken özellikleri hakkında bilgi sahibi olmanızı sağlarken, konu ile alakalı neler yapabileceğinizle ilgili öneriler almanıza imkân sağlayacaktır.

- Çatışmaları normalleştirin ve bir "fırsat eğitimi" olarak görün. Çocuklar bu dönemde yaşadığı çatışmaları sizlere anlatabilir, anlatırken üzgün ya da kızgın duygu durumu içerisinde olabilirler. Buna benzer durumlarda:
- Sakin ve ılımlı, abartıdan uzak bir tavır sergileyin,
- Çocuğunuzun yaşadığı olay hakkındaki duygu ve düşüncelerini ifade etmesi için cesaretlendirin,
- Ortadaki problemi tanımlamasına, çözüm yolları üretmesine yardımcı olun. Çocuğunuz problemleri ile baş ederken her zaman yanında olun fakat hiçbir zaman ellerine hazır bir çözüm vermeyin.

Çocuklar yaşadığı çatışmalarda sağlıklı bir şekilde yönlendirilebilirse ve yönetebilirse, bu çatışmaları önemli öğretilere ve tecrübelere dönüştürürler.

Örneğin grupta sürekli aynı oyunu oynamak istemediğinden dolayı çatışma yaşayan bir çocuk; isteklerini dile getirmek, hayır diyebilmek, duygu ve düşüncelerini ifade etmek, yeni alternatifler aramak, seçenekleri değerlendirmek gibi becerilerini geliştirmek için bir fırsat yakalamış olur. Çatışmanın diğer ucundaki çocuk ise; başkalarının isteklerini, duygularını, düşüncelerini önemsemeyi öğrenmek, hazzını erteleyebilmek, farklı fikirlere saygı duymak için bir alan yakalamış olur.

AKRAN ZORBALIĞI VE ÇÖZÜM YOLLARI

Çocukların bir arada buldukları okul ortamlarında gösterilen güç dengesizlikleri ve negatif davranışsal eylemler gelişimsel süreçleri zaman zaman olumsuz etkilemeleri nedeniyle önemlidir.

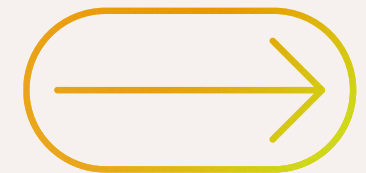
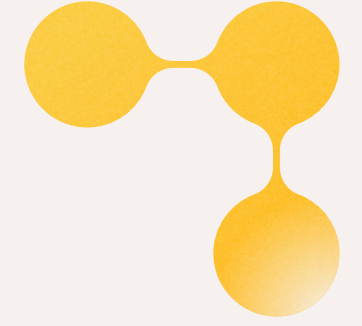
Bahsedilen güç dengesindeki bozulma, akran örselemesi veya akran zorbalığı adı ile toplumsal yaşantının sürdürüldüğü her ortamda kendini gösteren önemli bir sorundur.

Akran zorbalığı adını verdiğimiz sorun aslında her toplumda görülen ve var olan bir süreçtir. Tüm toBir söz ya da eylemin zorbalık olarak adlandırılabilmesi için;

1. Kasıtlı olarak zarar verme amacı güden saldırgan davranışlar olması,
2. Süreklilik özelliği taşıması, bir başka deyişle zorbanın bu tür eylemleri bir kez değil devamlı olarak yapması,
3. Zorba ve kurban arasında fiziksel ya da psikolojik güç dengesizliğinin olması; zorbaca eyleme uğrayan kurbanın, zorbaya karşı kendisini çaresiz ve savunamayacak durumda hissetmesi gerekir. plumlarda var olduğu gibi bizim toplumumuzda da mevcuttur.

ZORBALIK ÇEŞİTLERİ

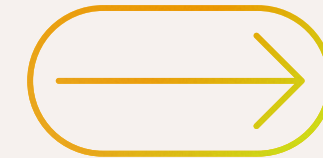
Zorbalık	Kapsam	Örnek
Fiziksel	Karşıdaki kişinin canının yanmasına, yaralanmasına ya da ölümüne neden olan, kasıtlı olarak yapılan davranış ya da davranışlardır.	Kulak çekme – Oturacağı yere rahatsız edici bir cisim koyma – Oyun alanını terk etmeye zorlama – Isırma - Omuz, dirsek, kafa atma – Başını duvara veya sıraya vurma – Tekme atma, çelme takma – Herhangi bir cisimle vurma – Tokat atma, yumruk atma - Kafaya vurma, enseye vurma – Kesici aletlerle saldırma veya korkutma – Ateşli ve patlayıcı silahlarla saldırma ya da korkutma
Sözel	Herhangi bir kişiye yönelik olarak sistemli bir biçimde yapılan, kişinin benliğini, psikolojik ve sosyal gelişimini, ruhsal bütünlüğünü etkileyen olumsuz yargılar, atflar ya da sözel davranışlardır. En büyük özelliği sürekli olmasıdır.	Bedensel özellikleriyle alay etme – Dış görünüşüyle alay etme – Konuşma tarzı, aksanı ya da şivesiyle alay etme – Adı ya da soyadıyla dalga geçme – Küçük düşürücü isimler (lakap) takma – Küfür etme - Kaba ve çirkin sözlerle hitap etme – Sözel olarak tehdit etme
Dışlama	Herhangi bir kişiyi yalnızlığa mahkûm etme veya buna teşebbüste bulunma, etkinliklere davet etmeme, haber vermeme, yok saymadır.	Oyuna ve çeşitli etkinliklere almama – Grup dışına iterek yalnızlığa terk etme – Görmezden gelme, yok sayma – Diğer öğrencilerin de konuşmasını ve arkadaşlık yapmasını engelleme
Dedikodu	Bir kişi hakkında kişinin bulunmadığı ortamlarda asılsız sözler söylemek, duyduğu zaman rahatsız olacağı şeyler söylemek.	Arkadaşlarını kendisine karşı kıskırtarak aralarının bozulmasına çalışma – Hakkında dedikodu yapma ve söylenti çıkarma – İftira atma – Hakkında çeşitli yerlere çirkin yazılar yazma – Haksız yere şikâyet etme
Eşyalara zarar verme	Bir kişinin özel eşyalarına kasıtlı olarak veya bile bile zarar vermek.	Eşyalarını ya da yiyeceklerini zorla alma – Kantinden zorla bir şeyler ısmarlatma – Para ya da eşyalarını çalma – Eşyalarına kasıtlı olarak zarar verme – Defter ya da kitaplarını karalama ya da üzerlerine kötü şeyler yazma – Ödünç alınan para ya da eşyayı geri vermeme

ÇOCUĞUNUZUN ZORBALIĞA MARUZ KALDIĞINI NERDEN ANLARSINIZ?

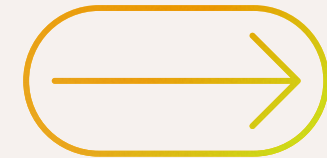
- Arkadaşlarından ve okuldan hiç bahsetmemesi
- Eve arkadaş getirmemesi, arkadaşlarına hiç gitmemesi
- Partilere, gezilere davet edilmemesi, kendisiyle ilgili önemli toplantılara okul arkadaşlarından kimseyi davet etmek istememesi
- Okula gitmek istememesi, okul değiştirme isteği, sabahları iştahsızlık çekme, sürekli karın ve baş ağrısı
- Okul servisini kullanmak istememesi
- Korkulu rüyalar görmesi, uykusunda ağlaması, yatağını ıslatması
- Okuldan eve yırtık dağılmış giysilerle ya da zarar görmüş kitaplarla gelmesi
- Bedeninde açıklanamayan morluklar olması
- Sürekli uyumak istemesi
- İçe kapanma ve kekeleme gibi durumların ortaya çıkması
- Ne sorunu olduğunu söylemek istememesi
- İntihar girişimi olması
- Okuldan eve harçlığı ya da öğle yemeği alındığı için aç dönmesi
- Harçlığını sürekli kaybetmesi

ÇOCUĞUNUZUN ZORBALIK DAVRANIŞI SERGİLEMESİ DURUMUNDA NASIL DAVRANMALISINIZ?

- Çocuğunuzla sakince konuşun, bunu yapma sebepleri ve yaptığı davranışın başkalarında yaratacağı olumsuz duygular üzerinde durun.
- Bu davranışını onaylamadığınızı kesin ve net bir biçimde belirtin.
- Varsa bu tür davranışlara model olan ailenin diğer üyelerini uyarın.
- Kurallara uyduğunda, sorumlu davranışlar sergilediğinde, olumlu davranışlar gerçekleştirdiğinde Takdir edin, bunları pekiştirin, ödüllendirin.
- Okulla mutlaka işbirliği yapın

ÇOCUĞUNUZUN ZORBALIĞA MARUZ KALDIĞINI DÜŞÜNÜYORSANIZ NELER YAPABİLİRSİNİZ?

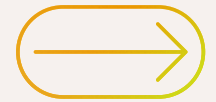

- Çocuğunuzla açık iletişim kurun. Durumu tartışmak yerine konuşmasına, duygularını paylaşmasına İzin verin ve dinleyin.
- Zorbalığın nerede ve nasıl meydana geldiğini öğrenin
- Olumlu stratejiler geliştirmesinde yardımcı olun (Benimle uğraşma deyip sakın bir şekilde uzaklaşmak, akran istismarına veya rahatsız edilme eylemlerine maruz bırakacak ortamlardan kaçınmak, yeni arkadaşlar edinmek vb.).
- ‘Sen de aynısını ona yap’ cümlesinin fayda sağlamaktan çok zarar getireceğini unutmayın.
- Olayla ilgili olarak kendi duygularınızı mümkün olduğunca kontrol edin. Hemen aşırı tepki göstermeyin.
- Çocuğunuz asla suçlamayın.
- Bu durumu kendisinin çözmesi gerektiğini ya da yardımcı olamayacağınızı söylemeyin.
- Eğer çocuğunuz bunu kimseye anlatmamanızı isterse, bunun zorbalık davranışı sergileyen kişiyi korumak anlamına geleceğini anlatın.
- İlgi alanları doğrultusunda sosyal etkinliklere, aktivitelere yönlendirin.
- Çocuğunuz bundan sonraki akran istismarı ve rahatsız etme eylemlerini okulda güvendikleri bir öğretmene bildirmeye teşvik edin.
- Okulu durumdan mutlaka haberdar edin ve çözüm konusunda işbirliği yapın.

AİLEYE ÖNERİLER

- Aileler çocuklarının diğer arkadaşlarının yanında popüler olması yönündeki arzularını, çocuklarına yansıtılmaktan kaçınmalıdır.
- Ailelerin çocuklarına daha çok zaman ayırması, zorbalık davranışlarına karşı dikkatli, özenli olması önerilebilir.
- Çocuğu zorbalığa karışan ailenin öncelikle çocuğunu dikkatle dinlemesi, çocuğuna nasıl yardım edebileceği üzerinde düşünmesi, okul ile iş birliğı yapması ve olanak varsa okul dışı uzmanlardan da destek alarak çözüm üretmede işbirliğı yaklaşımları kullanması önerilmektedir.
- Zorba ve kurban olan öğrencilerin ailelerin çocukları ile empati kurması ve durumu tartışmak yerine çocukların duygularını ve hissettiklerini anlamaya çalışması önerilmektedir.
- Zorbalığın nerede meydana geldiğini, nasıl oluştuğunu öğrenmek ailelerin yapması gerekenler arasında yer almaktadır.
- Son olarak aile başka ebeveynlerle ve öğretmenlerle konuşarak ortak çözüm yolları belirlemeye çalışması yararlı olabilir. Ancak aile çocuğunu buna zorlamamalı çocuğunun hazır olduğundan emin olduğunda bu çözüme başvurmalıdır. Unutmamalıdır ki aileler okuldan gittiğinde çocuklar kendisini korumasız, zayıf, yetersiz olarak hissedebilmektedirler.

TEŞEKKÜRLER

ŞEHİT POLİS AHMET ATILLA GÜNEŞ İLKOKULU REHBERLİK SERVİSİ